Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

SENIOR FASE

GRAAD 9

NOVEMBER 2014

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V3
MEMORANDUM

PUNTE: 30

Hierdie memorandum bestaan uit 9 bladsye wat 2 rubrieke insluit.

AFDELING A: OPSTEL

ALGEMENE RIGLYNE BY DIE ASSESSERING VAN VRAESTEL 3:

1. Maak gebruik van die voorgeskrewe rubrieke (BYLAAG A, BYLAAG B). Bestudeer en bespreek hierdie rubrieke baie deeglik. Let veral daarop dat beplanning, formaat, redigering en struktuur by die rubrieke ingesluit is.

2. **As ŉ onderwerp misgetas is, word die kandidaat volgens die rubrieke baie laag op inhoud aangeslaan.**

3. Indien ŉ skryfstuk **enigsins uit die vraestel saamgeflans** word of **dele van opdragte uit die vraestel net so oorgeskryf word**, sal die skryfstuk nie logies opeenvolg nie en die kandidaat ontvang dan **geen punte nie**. Kommentaar sal wees: **Nie eie werk nie/Saamgeflans.**

4. Maak gebruik van die volgende simbole/tekens by die nasien van skryfwerk ter wille van eenvoud en eenvormigheid. Om net strepe te trek, is ONAANVAARBAAR.

SIMBOOL	BESKRYWING	VERDUIDELIKING
O	Sirkel	punktuasiefout
========	Dubbele strepie onder ŉ woord	spelfout
(................)	Plaas hakies om die woord	Woordorde weggelaat
^	weggelaatteken	Woord weggelaat
T	Hoofletter T in die kantlyn	Tye verwar
hh	Dubbele hh	Herhaling van gedagtes
Vr	Vraestel	Dele saamgeflans met woorde in vraestel gebruik
?	Vraagteken	Baie verwarrend/sukkel om te verstaan wat leerder skryf
//	Dubbele skuinsstreep	paragraafindeling
×	Trek × oor die verkeerde woord	Woord uit ander taal gebruik
√	√ Bo die woord	Erkenning van taaljuweeltjies

5. By skryfstukke wat te lank is, word die maksimum lengte nagesien en ŉ streep deur die res getrek. Dan word die kandidaat nie verder per kategorie by struktuur gepenaliseer nie.

NEERSKRYF VAN PUNTE:

1. Gebruik die korrekte rubriek vir elke tipe skryfstuk.
   Assesseer die kandidaat se skryfstukke na aanleiding van die **sewe KODES** volgens:
   - AFDELING A: **INHOUD** en **BEPLANNING** (10 punte), **TAAL**, **STYL en REDIGERING** (5 punte) en **STRUKTUUR** (5 punte)
   - AFDELING B: **INHOUD**, **BEPLANNING** en **FORMAAT**(5 punte) en **TAAL, STYL en REDIGERING** (5 punte)

2. Evalueer hoe goed, gemiddeld of swak die kandidaat binne daardie kodes tussen die gegewe punte is. Byvoorbeeld: uit ŉ gegewe punt van 8 tot 10 uit 20, moet die nasiener kan assesseer watter punt die skryfstuk verdien. Skryf net EEN punt neer.

3. Hou die **persentasies** by die kodes in gedagte. Dis ŉ hulpmiddel.

4. Skryf die punte soos volg neer:

KODE	AFDELING A	PUNT
6	I/B	7
5	T/S/R	3
5	S	3
	TOTAAL	13

KODE	AFDELING B	PUNT
7	I/B/F	4
7	T/S/R	4
	TOTAAL	8

5. Halwe punte word na die eindtotaal oorgedra en daar afgerond.

ANALISE VAN DIE VRAESTEL:

Leerlinge se opstelle word deur die onderwerp gelei en hoef nie noodwendig soos die onderstaande soort opstelle te wees nie.

AFDELING A	OPSTEL
1.1	Verhalend
1.2	Beredenerend
1.3	Verhalend
1.4	Verhalend / Beskrywend

AFDELING B	TRANSAKSIONELE TEKSTE
2.1	Toespraak
2.2	Huldeblyk
2.3	Dialoog

AFDELING A: OPSTELTIPES

Assesseer die opstel sonder vooroordeel vanuit die kandidaat se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie. Die soort opstel wat die leerder aanbied, word deur die onderwerp gelei.

Die volgende dien net as riglyne:

Van die leerling word verwag om:

- EEN vraag te beantwoord.
- 210–240 woorde oor die onderwerp te skryf.
- Die instruksies by die vraag uit te voer.

VERHALENDE OPSTEL

- Dis ŉ interessante vertelling van ŉ storie/gebeurtenis.
- Dit kan vanuit die leerder se perspektief geskryf word.
- Die inleiding moet die leser se aandag vasvang.
- Die vertel-/storielyn ontwikkel logies en die verhaal oortuig die leser.
- Die leser se belangstelling moet deurgaans behou word.
- Die verhaal word realisties en met entoesiasme geskryf.
- Die verhaal word uit eie ervaring geskryf of kan fiktief wees.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.
- ŉ Buitengewone slot rond dit finaal af.
- Kru-taal word nie toegelaat nie. Die rubriek maak voorsiening dat die kandidaat

BEREDENERENDE OPSTEL

Dis objektief en probeer om ŉ gebalanseerde gesigspunt van beide kante van ŉ argument te gee. Die skrywer oorweeg verskeie aspekte van die onderwerp onder bespreking en bied teenstellende menings onpartydig aan.
Die skrywer mag tot ŉ spesifieke gevolgtrekking kom <u>aan die einde</u> <u>van die opstel</u>, maar die argumente vir en teen die onderwerp moet goed gebalanseerd en duidelik ontleed wees in die ontwikkeling van die opstel.

- Die opstel handel oor ŉ onderwerp waarvoor standpunt ingeneem word.
- BEIDE kante van die argument moet beredeneer word.
- Die inhoud oortuig en ontwikkel logies en helder.
- Die leser word deur die skrywer se standpunt oortuig.
- ŉ Gevolgtrekking word bereik in die slot.

VISUELE PRIKKELS

Die onderwerp moet by die visuele prikkels pas. Die nasiener moet onthou dat alhoewel hierdie visuele prikkels oop is vir ŉ verskeidenheid interpretasies, die opstel direk by die kern van elke prent moet aansluit. Die agtergrond kan in ag geneem word om die kern toe te lig. **Die kandidaat se perspektief op die kern van die prent moet oorweeg word by die assessering.**

ONTLEDING VAN MOONTLIKE OPSTELTIPES PER VRAAG:

- Die vrae is só geformuleer en die prente só gekies dat ŉ persoonlike inkleding van die gekose onderwerp/kern van die prent deur die kandidaat gegee kan word.
- Die opstel wat geskryf word kan **waarskynlik in meer as een kategorie val**, **maar nie noodwendig nie**. ŉ Opstel kan ook elemente van verskillende tipes opstelle bevat. Verskillende persoonlikheidstipes en belangstellingsvelde word in ag geneem.

TOTAAL AFDELING A: 20

Kopiereg voorbehou

AFDELING B

VRAAG 2: LANGER TRANSAKSIONELE TEKSTE

Van die leerling word verwag om:

- EEN vraag te beantwoord.
- 140 tot 160 woorde oor die onderwerp te skryf.
- Die instruksies by die vraag uit te voer
- Die regte formaat te gebruik.

2.1 **TOESPRAAK**

Die toespraak word gehou om luisteraars te probeer oorreed/oortuig om iets te doen. Leerders moet oortuig word om vir hom/haar te stem as lid van die leerlingraad. Dit is informeel, want spreker praat met skoolmaats.

Die volgende word van die skrywer verwag:

- Die inleiding moet interessant wees.
- Elke paragraaf handel oor ŉ nuwe feit.
- Die taal, styl en register moet pas by die gehoor.
- Die slot moet die gehoor oortuig. **[10]**

2.2 **'N HULDEBLYK**

- Taal en register pas by die huldeblyk.
- Liefde en respek vir die oorledene is duidelik.
- ŉ Kort uiteensetting van die persoon se lewe/bydrae wat gelewer is, is gegee.
- Meegevoel en of waardering vir die persoon word uitgespreek.

FORMAAT

- Enige formaat: dit kan as een paragraaf aangebied word met ŉ inleidende en slotsin of met meer paragrawe wat ŉ inleidende en slotparagraaf het.
- Die inleiding is treffend.
- Die slotsin vat die lewe van die oorledene treffend saam**.** **[10]**

Kopiereg voorbehou

2.3 **DIALOOG**

Dit is ŉ gesprekvoering tussen twee persone oor waarom die dogter/seun nie saam met haar/sy ma na die winkelsentrum toe wil gaan nie. Die taal en styl moet by die onderwerp pas.

Van die skrywer word verwag om die korrekte formaat te gebruik.

- Geen aanhalingstekens word gebruik nie.
- ŉ Reël word tussen spreukbeurte oopgelaat.
- Enige ekstra inligting word tussen hakies geskryf.
- Die inhoud moet in blokvorm wees. **[10]**

TOTAAL AFDELING B: 10
GROOTTOTAAL: 30

RUBRIEKE: BYLAAG A
AFDELING: OPSTEL [20]

20 punte	Kode 7 Uitmuntend 80–100%	Kode 6 Verdienstelik 70–79%	Kode 5 Beduidend 60–69%	Kode 4 Voldoende 50–59%	Kode 3 Matig 40–49%	Kode 2 Basies 30–39%	Kode 1 Ontoereikend 0–29
	8–10	**7–7½**	**6–6½**	**5–5½**	**4–4½**	**3–3½**	**0–2**
INHOUD EN BEPLANNING **10 punte**	Inhoud beïndruk leser met insig in onderwerp. Idees is volwasse. Beplanning lei tot ʼn feitlike foutlose opstel.	Inhoud toon deeglike Interpretasie van onderwerp. Idees interessant en verbeeldingryk. Beplanning lei tot goed saamgestelde, gepaste onderwerp.	Inhoud toon ʼn goeie interpretasie van onderwerp. Idees interessant en oortuigend. Beplanning lei tot goeie gepaste opstel.	Voldoende interpretasie van onderwerp. Idees gewoon en diepte ontbreek. Beplanning is bevredigend	Inhoud gewoon met leemtes in samehang. Idees meestal relevant, herhalend. Beplanning lei tot redelike verstaanbare opstel.	Inhoud dikwels onverstaanbaar, gebrek aan samehang. Idees min. Herhalend. Beplanning lei dat opstel nie goed aangebied is nie.	Inhoud nie ter sake nie. Geen samehang nie. Idees herhaal. Beplanning ontbreek, swak opstel.
	4–5	**3½**	**3**	**2½**	**2**	**1½**	**0–1**
TAAL, STYL EN REDIGERING **5 punte**	Toon kritiese taalbewustheid. Korrekte gebruik van taal en punktuasie. Kan figuurlike taal in konteks gebruik. ʼn Variasie in woordkeuse en word korrek gebruik. Styl, toon, en register is toepaslik vir die onderwerp. Opstel meestal foutloos na proeflees en redigering.	Toon kritiese taalbewustheid. Korrekte gebruik van taal en punktuasie. Kan figuurlike taal in konteks gebruik. ʼn Variasie in woordkeuse en word korrek gebruik. Styl, toon en register is toepaslik vir die onderwerp. Opstel meestal foutloos na proeflees en redigering.	Daar is bewyse van kritiese taalbewustheid. Taal en punktuasie meestal korrek. Woordkeuse is gepas vir opstel. Styl, toon en register is meestal toepaslik vir die onderwerp. Opstel oor die algemeen foutloos na proeflees en redigering.	ʼn Aanduiding van krities taalbewustheid. Taal baie eenvoudig en punktuasie voldoende. Woordkeuse voldoende. Styl, toon en register oor die algemeen in ooreenstemming met vereistes vir die onderwerp. Opstel het steeds foute na proeflees en redigering.	Geen kritiese taalbewustheid. Taal gewoon en punktuasie dikwels foutiewelik gebruik. Woordkeuse basies. Styl, toon en register toon gebrek aan samehang. Opstel het steeds foute na proeflees en redigering.	Geen kritiese taalbewustheid. Gebrekkige taal en punktuasie. Woordkeuse beperk. Styl, toon en register gebrekkig. Opstel is besaai met foute ten spyte van proeflees en redigering.	Geen kritiese taalbewustheid. Ernstige gebrek aan taal en punktuasie. Woordkeuse ontoepaslik. Styl, toon en register is baie gebrekkig. Opstel is besaai met foute en verwar ten spyte van proeflees en redigering.
	4–5	**3½**	**3**	**2½**	**2**	**1½**	**0–1**
STRUKTUUR **5 punte**	Ontwikkeling van onderwerp is samehangend, met verbeeldingryke detail. Sinne en paragrawe samehangend saamgestel. Lengte is in ooreenstemming met vereistes.	Ontwikkeling van onderwerp is samehangend en logiese ontwikkeling van detail. Verskillende tipes sinne, paragrawe skakel logies. Lengte is korrek.	Ontwikkeling van onderwerp is samehangend met verbeeldingryke detail. Sinne en paragrafering is samehangend en goed gekonstrueer/saamgestel. Lengte korrek.	Onderwerp bevat sommige idees; noodsaaklike detail egter ingesluit. Sinskonstruksie en paragrafering kan foute bevat, maar opstel maak nog sin. Lengte is amper korrek.	Daar is bewyse van ontwikkeling van sommige noodsaaklike idees. Sinskonstruksie en paragrafering baie foutief, maar idees is verstaanbaar. Lengte te kort/lank.	Dwaal soms van die onderwerp af. Algemene gedagtegang moeilik om te volg. Sinskonstruksie en paragrafering baie elementêr saamgestel. Lengte is te kort/lank.	Afgedwaal van die onderwerp. Sinskonstruksie en paragrafering: deurmekaar en ondeurdag. Lengte is heeltemal te kort/lank.

BYLAAG B
AFDELING B: TRANSAKSIONELE TEKSTE [10]

10 punte	Kode 7 Uitmuntend 80–100%	Kode 6 Verdienstelik 70–79%	Kode 5 Beduidend 60–69%	Kode 4 Voldoende 50–59%	Kode 3 Matig 40–49%	Kode 2 Basies 30–39%	Kode 1 Ontoereikend 0–29
	4–5	**3½**	**3**	**2½**	**2**	**1½**	**0–1**
INHOUD BEPLANNING EN FORMAAT. **5 punte**	Gespesialiseerde kennis van vereistes van teks. Gedissiplineerde skryfwerk. Behou deurgaans algehele fokus; geen afwykings nie. Teks algeheel samehangend; alle detail ondersteun onderwerp. Beplanning lei tot foutlose en gepaste teks. Al die nodige reëls vir formaat is toegepas.	Goeie kennis van vereistes van teks. Gedissiplineerde skryfwerk. Behou fokus; byna geen afwykings nie. Inhoud en idees samehangend: alle detail ondersteun die onderwerp. Beplanning lei tot ŉ goed saamgestelde, gepaste teks. Al die nodige reëls vir die formaat is toegepas.	Redelike kennis van vereistes van teks. Behou goeie fokus, onbenullige afwykings. Inhoud en idees samehangend; detail ondersteun die onderwerp. Beplanning lei tot goeie gepaste teks. Die meeste van die nodige reëls is toegepas.	Voldoende kennis van vereistes van teks. Inhoud wyk af van onderwerp, maar dit belemmer nie die oorhoofse betekenis nie. Inhoud en idees is voldoende; samehangend; sommige van die detail ondersteun die onderwerp. Beplanning lei tot ŉ bevredigende teks. Kennis van die nodige reëls vir die formaat is voldoende.	ŉ Gemiddelde kennis van vereistes van teks. Respons toon oppervlakkige fokus. Wyk af van onderwerp; betekenis is plek-plek vaag. Inhoud en idees gemiddeld en samehangend. Basiese detail ondersteun die onderwerp. Beplanning lei tot ŉ redelike, gemiddelde, verstaanbare teks. Kennis van die nodige reëls vir die formaat is gemiddeld; kritiese nalatige foute is begaan.	ŉ Elementêre kennis van vereistes van teks. Respons op geskrewe teks toon ŉ beperkte fokus. Inhoud wyk af van onderwerp; betekenis is plek-plek verwarrend. Inhoud en idees nie samehangend nie; min detail wat die onderwerp ondersteun. Beplanning is gebrekkig; teks nie goed aangebied nie. Kennis van die nodige reëls vir die formaat is vaag.	Geen kennis van vereistes van teks nie. Inhoud wyk af van onderwerp; Betekenis is plek-plek verwarrend. Inhoud en idees is nie samehangend nie; te min detail ondersteun die onderwerp. Beplanning is afwesig/nie gedoen nie; swak aanbieding van teks. Geen kennis van die nodige reëls vir die formaat nie.
	4–5	**3½**	**3**	**2½**	**2**	**1½**	**0–1**
TAAL, STYL EN REDIGERING. **5 punte**	Teks is grammatikaal akkuraat; sinne goed saamgestel. Woordeskat is baie toepaslik vir doel van teks, gehoor en konteks. Styl, toon en register baie toepaslik. Teks feitlik foutloos na proeflees en redigering. Lengte is in ooreenstemming met vereistes.	Teks is grammatikaal akkuraat; sinne goed saamgestel. Woordeskat is meestal toepaslik vir die doel van teks, gehoor en konteks. Styl, toon en register meestal toepaslik. Teks oorweging foutloos na proeflees en redigering. Lengte is in ooreenstemming met vereistes.	Is grammatikaal maklik om te lees; sinne is goed saamgestel. Woordeskat is toepaslik vir die doel van teks, gehoor en konteks. Styl, toon en register oor die algemeen toepaslik. Teks meestal foutloos na proeflees en redigering. Lengte is in ooreenstemming met vereistes.	Teks is voldoende saamgestel ten spyte van foute. Woordeskat is voldoende vir doel van teks, gehoor en konteks. Styl, toon en register voldoende. Teks het steeds foute na proeflees en redigering. Lengte is amper korrek.	Teks is basies saamgestel. Verskeie foute. Woordeskat is beperk en nie baie gepas vir doel van teks, gehoor en konteks nie. Styl, toon en register toon gebreke. Teks het steeds baie foute na proeflees en redigering. Lengte te kort/lank.	Teks is swak en moeilik om te volg. Woordeskat benodig remediëring en is nie geskik vir doel van teks, gehoor en konteks nie. Styl, toon en register nie geskik vir onderwerp nie. Teks is besaai met foute t.s.v. proeflees en redigering. Lengte is kort/lank.	Teks is swak saamgestel en verwarrend. Woordeskat benodig ernstige remediëring en is nie toepaslik vir doel van teks nie. Styl, toon en register pas nie by onderwerp nie. Opstel is besaai met foute en verwarrend ten spyte van proeflees en redigering. Lengte is heeltemal te kort/te lank.